

Nummer 76 - 29 april 2025

- [Nieuwe EIS-website](#)
- [Magazine Insecten](#)
- [Insect van het Jaar 2025: De harkwesp](#)
- [Libellenexcursies NVL](#)
- [1000-soorten weekend en andere excursies Gelderse Poort](#)
- [Dutch Caribbean Species Register: honderden nieuwe soorten geregistreerd](#)
- [Ongewervelden in de pers](#)
- [Ongewervelden op Nature Today](#)
- [Nieuws van Bestuivers.nl: Bijen en zweefvliegen op Kroondomein het Loo](#)
- [Biblio: Libellen van Nederland, België en Luxemburg](#)
- [Biblio: Werk in een natuurmuseum](#)
- [Biblio: Riverfly Handbook](#)
- [Biblio: Basisgids vliegen en muggen](#)
- [Biblio: Kijk op Exoten 48](#)
- [Biblio: Pesticiden in tuinplanten](#)
- [Faunistiek: Eindelijk aandacht voor potwormen!](#)
- [Faunistiek: Tropische mier in een tropische kas](#)
- [Agenda](#)
- [Van de redactie](#)

Nieuwe EIS-website

EIS heeft een gloednieuwe website!

Naast een frisse look en een nieuwe domeinnaam biedt de site ook diverse handige nieuwe functies:

- **Insecten** - De insecten en andere ongewervelden zijn ingedeeld in hoofdgroepen, subgroepen en soorten, waar veel interessante informatie te vinden is;
- **Zoeksysteem** - Doorzoek publicaties en nieuwsbrieven aan de hand van jaartal of type publicatie;
- **Webshop** - Bestel eenvoudig boeken, posters en/of zoekkaarten.
Als je €50.- of meer besteedt, dan is verzending gratis!

De nieuwe website is te vinden op www.kenniscentruminsecten.nl.

[top](#)

Magazine Insecten 3

Het derde nummer van het magazine Insecten is uit!

Duik in een boeiend artikel over bijen en wespen in stierenkuilen, mét een uitneembare poster van deze fascinerende plekken - geïllustreerd door Jeroen Helmer van ARK Rewilding Nederland.

Verder vind je leuke artikelen over hoe Jochem Kühnen insecten bestudeerde op een kadaver in zijn tuin, ontdek je de mysterieuze wereld van watermijten, verken je de biodiversiteit van Bonaire en nog veel meer!

Ontvang je het magazine nog niet, maar wil je dat wel? Word donateur! Voor slechts €17,50 per jaar ontvang je het magazine Insecten twee keer per jaar. Voor €27,50 per jaar ontvang je bovendien de nieuwste Entomologische Tabel.

Lees meer over het magazine en doneren op [onze website](#).

[top](#)

Insect van het Jaar 2025: De harkwesp

Vijf bijzondere inheemse insecten, elk bijgestaan door een bekende Nederlander, streden de afgelopen weken om de titel 'Insect van het Jaar'. Een ludiek evenement met een serieuze ondertoon, want insecten zijn onmisbaar voor onze planeet. Ze ruimen afval op, zijn een belangrijke voedselbron voor allerlei andere dieren en bestuiven planten, waaronder veel groenten en fruit. Om waardering voor deze belangrijke dieren te bevorderen, organiseerden Taxon Foundation, EIS Kenniscentrum Insecten, de Nederlandse Entomologische Vereniging en Naturalis Biodiversity Center voor de vierde keer de Insect van het Jaar-verkiezing. De verkiezing wordt steeds populairder. Dit is onder andere te zien aan de verdubbeling van het aantal stemmen ten opzichte van vorig jaar.

Met 46% van de stemmen heeft de harkwesp (*Bembix rostrata*) de verkiezing van Insect van het Jaar 2025 gewonnen! De harkwesp, met haar opvallend grote, groene ogen, is onze grootste graafwesp. Zij leeft niet in kolonies, maar graaft haar eigen nestjes om daar jongen in groot te brengen. In zo'n nestje legt ze op een gevangen vlieg één ei. Voor de al snel uitkomende larve gaat de zorgzame moeder op zoek naar nieuwe vliegen. De volgende dagen brengt ze steeds meer en grotere prooien naar het nest. In zo'n zeven dagen is de larve volgroeid, spint een cocon en verpopt. De nieuwe harkwesp zal pas volgend jaar uitkomen.

Als Insect van het Jaar 2025 mag de harkwesp op allerlei manieren extra aandacht verwachten. Zo wordt een excursie georganiseerd waarbij heuse entomologen, mogelijk samen met de ambassadeur, op zoek gaan naar de winnaar. Tijdens de excursie mag iemand mee die heeft gestemd. Deze persoon heeft inmiddels een e-mail met uitnodiging ontvangen. Onder de stemmers zijn verder twee boeken verloot: 'Wie Wat Bewaart' (Menno Schilthuizen & Freek Vonk) en 'Huisgenoten' (Aglaiä Bouma). Bovendien zal er wetenschappelijk onderzoek worden gedaan naar dit dier en wordt de harkwesp waar mogelijk in het zonnetje gezet.

[top](#)

Libellenexcursies NVL

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie

De Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie organiseert dit jaar weer diverse excursies:

- 3 mei, Donkere waterjuffers van de Weerribben. Kosten € 25,- pp
- 31 mei met Leo Marinissen en Nick van Wouwen, Gorinchem, beginnerscursus, o.a. blauwe juffers
- 14 juni met Marcel Wasscher, kanovaren op de Dommel, op zoek naar leuke rombouten. Kosten € 30,- pp (scholier/student € 15,-) (of breng je eigen kano mee). Reservedatum 15 juni
- 21 juni, met Eric Roeland, Kuinderbos, een van de meest libellenrijke plekken van Nederland
- 19 juli, met Nick van Wouwen, Limburg, voor bronlibel en gaffellibel. Reservedatum 20 juli

Houd [de NVL-website](#) in de gaten voor meer! Je kunt je aanmelden met een mailtje naar de secretaris van de NVL, behalve voor de donkere waterjuffers, waarvoor je je rechtstreeks [bij Staatsbosbeheer](#) moet aanmelden.

[top](#)

1000-soorten weekend en andere excursies Gelderse Poort

De Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort organiseert op 27, 28 en 29 juni 2025 een 1000-soortenweekend. In het weekend proberen we met waarnemers zo veel mogelijk soorten te zien. Een leuke en gezellige bezigheid, ook voor de minder ervaren waarnemer. Als uitvalbasis gebruiken we de Millingerwaard, maar alle waarnemingen in de Gelderse Poort tellen mee.

We nodigen alle geïnteresseerden uit die mee willen zoeken. Daarbij is er de mogelijkheid om gratis te kamperen in de omgeving van de Millingerwaard! Voor iedereen die overnacht en actief bijdraagt aan het soorten zoeken wordt een avondmaal verzorgd.

Voor alleen het meezoeken naar soorten is opgaven in principe niet nodig, maar zouden we dit wel graag willen weten. Opgeven is vooral handig als je wilt kamperen, omdat we kampeerplaatsen tijdig moeten reserveren. Opgeven kan door een mail te sturen vincentsandersfotografie@gmail.com, o.v.v. je naam, aantal personen, hoeveel tentjes en gedurende welke dagen/nachten je aansluit.

Meer informatie is beschikbaar op geldersepoort.net.

Stierenkuilenexcursie

Op zaterdag 5 juli zal onder leiding van Jeroen Helmer een excursie plaatsvinden naar de stierenkuilen bij de Bisonbaai.

Steile randen als bij een stierenkuil zijn zeer in trek bij insecten. Ze profiteren van het feit dat ze bij zo'n steile rand het zand uit de gangen gemakkelijk kunnen afvoeren en minder last hebben van inregenen. Ook loopt er niet allerlei kruipend gedierte in het hol en er ontstaat er een warmer microklimaat.

In één stierenkuil kun je soms wel 2000 insectengaten vinden. Verschillende soorten zand- en groefbijen, graaf- en leemwespen, parasitaire bijen, wespen en vliegen, wolfspinnen, spinnendoders, roofvliegen, libellen en andere pionierinsecten gebruiken de kuil als nestplaats of als jachtterrein.

Deelname is gratis, maximaal 20 deelnemers, aanmelden is wel vereist en kan via excursiepgffgp@gmail.com. De excursie gaat van start om 10.00 uur vanaf Oortjeshekken in de Ooijpolder bij Nijmegen.

Sprinkhaanexcursie

Zaterdag 26 juli zal onder leiding van Peter Hoppenbrouwers een sprinkhaanexcursie worden gehouden in de Gelderse Poort. We gaan in de Kekerdomse Waard op zoek naar soorten als boomkrekkel, duinsabelsprinkhaan, weidesprinkhaan en kalkdoortje.

Deelname is gratis, maximaal 15 deelnemers, aanmelden is wel vereist en kan bij: [Peter Hoppenbrouwers](#).

De excursie gaat van start om 11.00 uur. Informatie over het verzamelpunt ontvang je na aanmelding.

[top](#)

Dutch Caribbean Species Register: honderden nieuwe soorten geregistreerd

Sinds de oprichting van het Dutch Caribbean Species Register, ergens in 2017, is er een onderbroken maar gestage stroom van nieuwsberichten op de homepage verschenen, om aandacht te trekken voor een specifiek onderwerp, een nieuwe soort, interessante literatuur, et cetera.

Het laatste nieuwsbericht dat in januari 2025 op de website te zien was, werd echter gepubliceerd op 21 oktober 2021. De reden voor de lange stilte is dat Sytske de Waart van baan is veranderd en niemand haar heeft vervangen. Sinds Sytske vertrok, leek het alsof het DCSR op zichzelf was aangewezen

Gelukkig is dit in de zomer van 2024 veranderd. Op [de nieuwspagina](#) worden de resultaten van het werk, dat de afgelopen maanden tot en met 31 december 2024 is verricht, samengevat. De grote toename van het aantal op de eilanden geregistreerde taxa is vooral te danken aan uitgebreide (ondergrondse, mariene) onderzoeken en de Bonaire Estafette Expeditie (zie ook [Tentakel 75](#)).

Foto: *Polistes myersi*, Roy Kleukers

[top](#)

Ongewervelden in de pers

Deze man zorgde 21 jaar lang voor de 400.000 objecten van het Natuurmuseum

Bijna 400.000 dieren, schelpen, stenen en fossielen. 21 jaar en 3 maanden lang waren ze de verantwoordelijkheid van Natuurmuseum-conservator Peter Koomen. Maar nu is hij met pensioen.

Het tv-fragment uit de uitzending van Omrop Fryslân van vrijdag 7 maart is [hier](#) te bekijken.

Moeten we vrezen voor superkolonies met plaagmieren?

Paden die verzakken en kortsluiting in kantoorgebouwen - bij de Waalsdorpervlakte bij Den Haag zorgt een superkolonie met plaagmieren voor problemen. De dieren hebben een gebied ter grootte van vijf voetbalvelden overgenomen. In NOS Met het Oog op Morgen vertelt bioloog André van Loon wat voor dier de plaagmier is en of we het dier moeten vrezen.

Het radio-fragment uit de uitzending van Met het oog op morgen van zondag 9 maart is [hier](#) te beluisteren.

Stembussen verkiezing Insect van het Jaar geopend

Vanaf zondag 16 maart mag Nederland naar de stembus voor de kriebeligste verkiezing van het jaar. Vijf bijzondere inheemse insecten voeren campagne, elk bijgestaan door een bekende Nederlander, in de hoop de felbegeerde titel Insect van het Jaar in de wacht te slepen. Tot en met 2 april kan iedereen via de website Insect van het Jaar stemmen op de genomineerden. Het doel is waardering en aandacht te vergroten voor deze belangrijke groep dieren. In Vroege

Vogels vertelt Jan Wieringa, insectenonderzoeker bij Naturalis en een van de initiatiefnemers over de verkiezing.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 16 maart is [hier](#) te beluisteren.

De harkwesp is Insect van het Jaar 2025

Vol overtuiging wint de harkwesp de verkiezing en is verkozen tot Insect van het Jaar 2025. De harkwesp, vertegenwoordigd door advocate Bénédicte Ficq, kreeg maar liefst 46% procent van de stemmen. Het doel van de verkiezing is om insecten en hun belang op een positieve manier onder de aandacht te brengen. Dit werkt want insectendeskundige Aglaia Bouma merkt dat verkiezing steeds populairder wordt.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 6 april is [hier](#) te beluisteren.

Honingbij verzamelt ook landbouwpesticiden

Wanneer een honingbij nectar ophaalt in haar omgeving, kunnen daar ook landbouwpesticiden in zitten. Deze aangetroffen gifstoffen zeggen iets over het gebruik daarvan in de directe omgeving van de bijenkast. CLM Onderzoek en Advies gaat dit jaar onderzoeken hoe je met deze gegevens het gesprek met landgebruikers kunt aangaan om het gebruik van pesticiden te verminderen.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 6 april is [hier](#) te beluisteren (vanaf 01:47:40).

Provincie maakt jacht op Aziatische hoornaar: "Dier gezien? Meld het dan!"

De provincie Groningen vraagt haar inwoners om melding te maken van Aziatische hoornaars. Het dier kan ernstige schade veroorzaken aan de insectenpopulaties en wordt daarom bestreden.

Het artikel van Omroep Groningen van zaterdag 12 april is [hier](#) te lezen.

Knut gevaarlijker dan wolf voor schapen

Op de heide van het Hijkerveld grazen Schoonebeeker heideschapen. Deze kudde schapen is een van de laatste populaties van dit ras en is de belangrijkste beheerder van het Hijkerveld. Vanwege de komst van de wolf worden kuddes voortaan niet meer onbeheerd gelaten. Er zijn extra herders aangesteld en er wordt met wolfwerende rasters gewerkt. En dat werkt. De laatste keer dat hier een schaap is gedood door een wolf is al meer dan 2,5 jaar geleden. Een veel grotere bedreiging voor deze unieke kudde lijkt echter de knut.

Het tv-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 13 april is [hier](#) te bekijken.

Kleurige lampen verlichten het bos

Al twaalf jaar wordt op acht locaties in Nederland gekeken naar de invloed van licht op allerlei soorten. Het Hijkerveld is een van de donkerste plekken in Nederland, dus hier staat ook een van de acht opstellingen van lichtonderzoeker Kamiel Spoelstra van het NIOO-KNAW. Vier rijen met verschillende kleuren lantaarnlampen verlichten hier het bos.

Het tv-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 13 april is [hier](#) te bekijken.

Onderzoek: driekwart insectvriendelijke tuinplanten blijkt giftig voor insecten

Prachtig paarse lavendel, mooie vlinderstruiken. Het zijn planten waar je in het voorjaar niet alleen jezelf, maar ook de insecten een plezier mee doet. Althans, dat denk je. Uit onderzoek naar de aanwezigheid van pesticiden op voorjaarsbloeiërs als lavendel, vlinderstruiken, klokjesbloemen en struikmargrietten blijkt dat er 27 verschillende pesticiden in en op de planten zitten.

Het tv-fragment uit de uitzending van Kassa van zaterdag 19 april is [hier](#) te bekijken.

[top](#)

Ongewervelden op Nature Today

Kokerjuffers met 'plantenhuis' leven volop in Nederlands water

In 2024 scoorde de waterkwaliteit in Nederland gemiddeld een matige 6. Dat blijkt uit bijna 900 waarnemingen van burgerwetenschappers via 'Waterdierjes.nl'. De kokerjuffer, uitgeroepen tot waterdier van het jaar, werd aangetroffen in 20 procent van de onderzochte wateren – vooral daar waar de waterkwaliteit goed was.

Lees [hier](#) het bericht.

Vijf dagen lang bijen tellen voor de Nationale Bijentelling

De Nationale Bijentelling roept heel Nederland op om tussen 10 en 14 april een half uurtje wilde bijen te tellen. Door

mee te tellen in de tuin, op het balkon of een groen plekje in de buurt, helpen deelnemers de wetenschap. Zo krijgen de onderzoekers hopelijk een beter inzicht in de staat van de wilde bijen in Nederland.

Lees [hier](#) het bericht.

Stembussen verkiezing Insect van het Jaar geopend

Vanaf vandaag mag Nederland naar de stembus voor de kriebeligste verkiezing van het jaar. Vijf bijzondere inheemse insecten voeren campagne, elk bijgestaan door een bekende Nederlander, in de hoop de felbegeerde titel Insect van het Jaar in de wacht te slepen. Tot en met 2 april kan iedereen via [Insectvanhetjaar.org](https://www.insectvanhetjaar.org) stemmen op de genomineerden. Zo krijgen ze meer positieve aandacht en waardering.

Lees [hier](#) het bericht.

In de struiken aan slakken ruiken

Je hoorde ze al aankomen, half fluisterend: "Pap, ik zie daar een kerel gebukt in de bosjes!" Hun uitlaat-hondje snuffelt opeens aan je voeten. Maar hij blaft niet. Papa wél...

Lees [hier](#) het bericht.

Pesticiden doden veel meer dan de bedoeling is

Pesticiden hebben grote negatieve effecten op veel verschillende organismen. Ze maken veel meer dood dan hetgeen waarvoor ze eigenlijk worden ingezet. Dat legt het verband bloot tussen het gebruik van pesticiden en het wereldwijde biodiversiteitsverlies. Om deze effecten tegen te gaan, is op veel fronten actie nodig.

Lees [hier](#) het bericht.

Aziatische schelp vindt zijn weg naar de Waddenzee

De Aziatische brakwatercorbula heeft de Nederlandse Waddenzee bereikt. Dat blijkt uit veldonderzoek van het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee. Op andere plaatsen in de wereld is al gebleken dat de brakwatercorbula potentieel zeer invasief kan zijn in een nieuwe omgeving.

Lees [hier](#) het bericht.

Eerste kolonie van de invasieve plaagmier in de natuur

De plaagmier is een invasieve mierensoort die superkolonies vormt. In Nederland komt de soort al heel lang voor binnen het stedelijke gebied, maar in 2021 is een kolonie in het Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide aangetroffen, de eerste die zich op de rand van stad en natuur bevindt en daarmee een bedreiging kan vormen voor belangrijke natuurwaarden.

Lees [hier](#) het bericht.

Ruim een kwart minder libellen dan in 2008

Tussen 2008 en 2024 zijn libellenpopulaties in Nederland gemiddeld met 28 procent afgenomen. Niet alleen zeldzame en kwetsbare soorten nemen in aantal af, maar ook de algemene soorten, zoals het lantaarntje. Sommige warmteminnende soorten, zoals de vuurlibel, profiteren van klimaatverandering en nemen gemiddeld juist toe. Dit blijkt uit nieuwe cijfers van het CBS en De Vlinderstichting.

Lees [hier](#) het bericht.

Recordaantallen bij grootste Schelpenteldag ooit

Op de drukste Schelpenteldag ooit wisten strandbezoekers samen maar liefst 84.891 schelpen op naam te brengen voor de wetenschap. Speciale aandacht ging dit jaar uit naar de verspreiding van linker- en rechterkleppen op de stranden. Dit heeft waardevolle inzichten gebracht over dit vreemde link/rechts-fenomeen.

Lees [hier](#) het bericht.

Verborggen, harige, breekbare nepkrabben

Sommige zeedieren zijn zo fragiel, dat dit in hun naam terugkomt - breekbaar als porselein. Eén daarvan, een verborgen levende, harige, stoere nepperd, nam al jaren steeds verder toe. Maar nu niet meer.

Lees [hier](#) het bericht.

Hoe wordt jouw tuin insectenvriendelijk?

De lente breekt aan en het wordt langzaam warmer, dus tijd om van onze tuinen te genieten. En niet alleen van de tuin, maar ook van de insecten die er voorkomen. Veel insecten hebben het moeilijk. Wat kun jij daaraan doen? Kars Veling, projectleider bij De Vlinderstichting, legt het in de podcast Toekomst voor Natuur uit aan de hand van zijn eigen tuin.

Lees [hier](#) het bericht.

Heel Holland Zakt: prijsvraag

Kan een 1 aprilgrap niet meer? Daar ziet het wel naar uit. De tijden zijn nogal veranderd. Kranten, fact-checkers, andere raadgevers (en Arjen Lubach) vinden: niet doen, niet leuk. Een prijsvraagje dan? Daarover zijn nog weinig kritische geluiden.

Lees [hier](#) het bericht.

Gebruik klepelmaaier waterschappen wordt uitzondering

Mede dankzij inzet van De Vlinderstichting is het gebruik van de klepelmaaier voor waterschappen alleen nog maar toegestaan in vijf (goed omschreven) uitzonderingssituaties. Daarbij wordt standaard gefaseerd geklepeld, en het maaisel afgevoerd. Dit is het resultaat van gesprekken tussen De Vlinderstichting en de Unie van Waterschappen over de gedragscode soortenbescherming van de waterschappen.

Lees [hier](#) het bericht.

De harkwesp is Insect van het Jaar 2025

De harkwesp is verkozen tot Insect van het Jaar 2025. Dit maakte Aglaia Bouma, insectendeskundige en een van de initiatiefnemers van de verkiezing, bekend tijdens een live-uitzending van Vroege Vogels op NPO Radio 1. De harkwesp, vertegenwoordigd door advocate Bénédicte Ficq, won overtuigend met 46 procent van de stemmen. De verkiezing helpt het imago van insecten te verbeteren.

Lees [hier](#) het bericht.

Het vliegend hert, de eik en de andere houtsoorten

In natuurgebieden komt het vliegend hert meestal voor in de buurt van eiken, maar daarbuiten zijn eiken soms ver te zoeken op plekken waar het vliegend hert voorkomt. Kweekproeven wijzen uit dat ook andere houtsoorten worden gegeten door de larven. Een handig weetje als je beheermaatregelen wilt uitvoeren, zoals het aanleggen van broedhopen.

Lees [hier](#) het bericht.

Nationale Bijentelling van start: Tel mee!

Donderdag 10 april begint de achtste editie van de Nationale Bijentelling. Bijenexperts vragen iedereen mee te doen en tussen 10 en 14 april een half uurtje buiten bijen te tellen. Dat tellen kan in je eigen tuin, op het balkon of bij een stukje groen in de buurt. Door mee te doen, krijgen onderzoekers een beter beeld van hoe het gaat met de verschillende bijen in Nederland.

Lees [hier](#) het bericht.

Hoe een kleintje zich staande houdt

De kleine keverorchis is een zeldzame orchidee die alleen nog voorkomt op de Waddeneilanden. Het is een van de vroegst bloeiende orchideeën van Nederland, en hij staat in dennenbossen met nauwelijks begroeiing. In Europa zijn geen waarnemingen van bestuivers van deze soort bekend, maar toch vertoont de soort een hoge zaadzetting. Reden om deze orchidee nader te onderzoeken.

Lees [hier](#) het bericht.

Gouden kroon Drenthe ruim 70 jaar weg

Het Mantingerbos in Drenthe geldt als oeroud bos. Hier werd meer dan 70 jaar geleden het laatste levende exemplaar gezien van een klein, maar bijzonder Nederlands oerdier.

Lees [hier](#) het bericht.

Meer tellers, meer bijen, niet minder zorgen: grote opkomst en veel bijen geteld dankzij zacht lenteweer

Afgelopen weekend telden meer dan 3.500 tellers bijna 80.000 bijen. Dit is het hoogste aantal getelde bijen sinds 2022. Het mooie, zachte lenteweer van het afgelopen weekend heeft hier zeker aan bijgedragen. De honingbij en de rosse en gehoornde metselbij werden het meest geteld, met de hommels op een flinke achterstand.

Lees [hier](#) het bericht.

Wijs worden uit witjes

Witjes, ook wel koolwitjes genoemd, zijn vlinders die veel voorkomen. Je kunt ze overal tegenkomen: in de stad, in het bos, op de heide en in landbouwgebied. De afgelopen weken waren ze volop te zien. Voor veel mensen is een witje en witje, maar we hebben in ons land diverse soorten. Als je weet waarop je moet letten, kun je ze ook prima uit elkaar houden.

Lees [hier](#) het bericht.

Zwarte sachembij minder kieskeurig dan gedacht

Veel soorten wilde bijen zijn 'oligolectisch', ze halen hun stuifmeel van één specifieke plant. Van de zwarte sachembij (*Anthophora retusa*) werd gedacht dat ze bijna uitsluitend hondsdrif bezocht voor haar stuifmeelvoorraad. Nieuw onderzoek naar het foeragegedrag van de zwarte sachembij in Kwintelooijen laat juist een ander beeld zien. Ze maakt ook graag gebruik van een heel rijtje andere planten.

Lees [hier](#) het bericht.

Vlinderstand verder gedaald - ook afname algemene soorten

Tussen 1992 en 2024 zijn vlinderpopulaties gemiddeld met 56 procent afgenomen. De vlinderstand daalde voor het tiende jaar op rij, en bereikte in 2024 het laagste niveau sinds de start van de tellingen. De laatste jaren worden algemeen voorkomende soorten, zoals het icarusblauwtje en het groot koolwitje, steeds minder waargenomen. Dit blijkt uit nieuwe cijfers van het CBS en De Vlinderstichting.

Lees [hier](#) het bericht.

Wanted alive: bloedzuigende parasieten!

Het bloedzuigende beestenproject is van start gegaan! Griezelen om de fascinerende insecten en andere ongewervelden die zich gespecialiseerd hebben op het bloed van zoogdieren en vogels. Maar hoe kun je de soorten herkennen? Hoe kun je hierbij helpen? En waarom willen we meer weten?

Lees [hier](#) het bericht.

Kleine rovers, grote trek - rivierkreeft als snack

Uitheemse rivierkreeften vormen een groeiend probleem in Nederlandse wateren. Kunnen inheemse predatoren helpen de jonge kreeftjes te bestrijden? In laagveenmoerassen zoeken onderzoekers van Bureau Natuurbalans en Stichting Bargerveen naar natuurlijke predatoren die een rol kunnen spelen bij het terugdringen van rivierkreeftpopulaties.

Lees [hier](#) het bericht.

Het jaar van de eendagsvlieg

In 2025 staat de eendagsvlieg een heel jaar lang in de spotlights. Dit tot de verbeelding sprekende dier leeft veel langer dan gedacht, en vooral onder water. Grijp je kans, te beginnen in deze meivakantie, en help de wetenschappers van Waterdierjes.nl met het opsporen van eendagsvlieglarven in heel Nederland. Net als bij andere waterdieren geeft dit ons belangrijk inzicht in de waterkwaliteit.

Lees [hier](#) het bericht.

Overijsselaars helpen bijen en vlinders met waardplantenactie van de Groene Lopers

Wegens groot succes gaat de waardplantenactie weer van start! Groene Lopers Overijssel en het programma Natuur voor Elkaar van de provincie Overijssel helpen Overijsselaars met het planten van inheemse, onbespoten waardplanten.

Lees [hier](#) het bericht.

Hoezo gorgelpijp?

Het nog koude Oosterscheldewater biedt duikers in april een fascinerend schouwspel. Plaatselijk is de bodem bedekt met een oranje-roze bloemtapijt. Maar schijn bedriegt: dit zijn geen onschuldige bloemetjes! Onderaan het artikel maken we ook de uitslag van de prijsvraag van 1 april bekend.

Lees [hier](#) het bericht.

[top](#)

Nieuws van Bestuivers.nl

Bijen en zweefvliegen op Kroondomein het Loo

Kroondomein het Loo is al sinds 1684 in bezit van de Nederlandse koninklijke familie. Het is met een oppervlakte van 10.400 hectare het grootste aaneengesloten landgoed in Nederland. De Oranjes hebben zich op dit landgoed door de jaren heen regelmatig beziggehouden met de jacht op groot wild, zoals zwijnen en herten. Insecten kregen hierbij aanzienlijk minder aandacht, zodat over de wilde bijen- en zweefvliegenfauna van dit Kroondomein nog weinig bekend was. Op verzoek van het Kroondomein heeft EIS Kenniscentrum Insecten een onderzoek uitgevoerd naar de bijen en zweefvliegen van het gebied. De resultaten zijn nu vastgelegd in een rapportage.

Kroondomein het Loo blijkt een rijke en bijzondere bijen- en zweefvliegenfauna te herbergen. In totaal zijn 117 soorten bijen en 110 soorten zweefvliegen vastgesteld in het gebied, waaronder 23 soorten bijen en 13 soorten zweefvliegen van de Rode Lijst. Absolute toppers zijn de boszandbij, de zadeldwergzandbij, de ericabij en de zwartbandwimperzwever. Desalniettemin staat Kroondomein het Loo, net als de rest van de Veluwe, voor grote opgaven om deze bijzondere fauna te behouden en een verdere verslechtering van de kwaliteit van het gebied een halt toe te roepen en het tevens klimaatbestendig te maken. De belangrijkste biotopen voor bestuivers zijn bos, vochtige heide, droge heide, en heischraal grasland. Alle vier de biotopen worden in de rapportage afzonderlijk besproken, inclusief de knelpunten, potenties en mogelijkheden. Per biotoop worden aanbevelingen gedaan om deze te verbeteren ten behoeve van bestuivers.

Het rapport is [hier](#) te downloaden.

Menno Reemer

[top](#)

Libellen van Nederland, België en Luxemburg

Vier jaar na de verschijning van de fotogids van Jan Katsmans' Libellen van Nederland is er nu de opvolger "Libellen van Nederland, België en Luxemburg". Het boek is acht pagina's dikker geworden en diverse foto's zijn vervangen. Vooral de achtergrondfoto's bij veel soorten zijn aangepast om het biotoop waarin de libel leeft te laten zien. Er zijn drie soorten bijgekomen die wel in België zijn waargenomen, maar niet in Nederland. Van alle soorten zijn verspreidingskaartjes opgenomen.

Libellen van Nederland, België en Luxemburg bevat een determinatiesleutel van 10 pagina's op basis van foto's om de waargenomen soorten op naam te brengen. Er zijn 75 soorten opgenomen, waaronder ook de zeer zeldzame.

Na een korte inleiding over het leven van libellen wordt van elke soort op twee pagina's korte informatie gegeven over het voorkomen in Europa en in het bijzonder in Nederland, België en Luxemburg. Per soort geeft het boek informatie over leefwijze, leefgebied en verschillen met gelijkende soorten. Er wordt ook aandacht besteed aan libellenlarven en hun huidjes. Het boek bevat ook twee tabellen met informatie over de vliegperiode en de duur van het ei/larve/volwassen stadium.

Voor de fotografen worden er enkele aandachtspunten gegeven voor het maken van goede foto's. De foto's in het boek spelen de hoofdrol en laten onder andere

mannetje, vrouwtje, paringswiel, eiafzet en leefgebied zien. De meeste foto's in het boek zijn door de auteur gemaakt, aangevuld met foto's van 23 andere fotografen.

Katsman, J. 2025
Libellen van Nederland, België en Luxemburg
188 pp.

[top](#)

Werk in een natuurmuseum

Natuurhistorische musea spreken al generatieslang tot de verbeelding van jong en oud: met opgezette dieren uit verre oorden, unieke fossielen uit lang vervlogen tijden en verrassende verhalen over de natuur uit eigen land. De tentoonstellingen tonen echter slechts het topje van de ijsberg. Achter de schermen liggen collectiedepots vol met natuurschatten. Dit boek neemt u mee achter de schermen.

Wat doe je met ruim 400.000 dode dieren, planten en fossielen? Wat komt er allemaal kijken bij het gebruik van zo'n collectie? En hoe groeit die? Bram Langeveld, conservator van het Natuurhistorisch Museum Rotterdam, vertelt schitterende verhalen over acht jaar natuurhistorisch museale praktijk. Over collectiebeleid, schadefactoren, studiehuiden, tentoonstellingen, holotypen, destructief bemonsteren en vreemde vragen van de media. Maar ook over een begraven tonijn, stadsreuzen, citizen science, twee nijlpaarden die hij over het hoofd zag en een walrusexpeditie naar België.

Langeveld, B. 2025
Werk in een natuurmuseum
Noordboek, 287 pp.

[top](#)

Riverfly Handbook

Van de uitgevers van "A Dipterist's Handbook" en "A Coleopterist's Handbook".

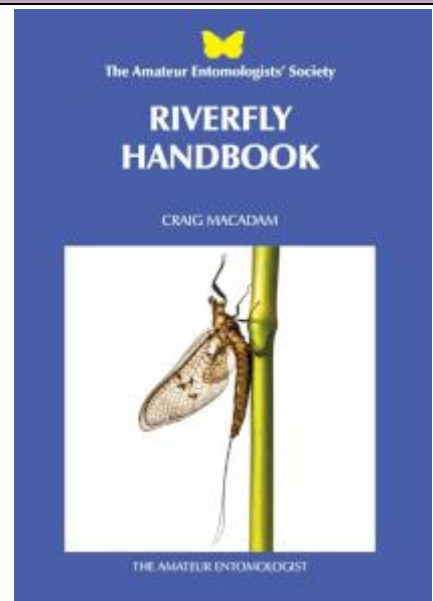
The Riverfly Handbook van Craig Macadam is samengesteld als hulp bij het bestuderen van riviervliegen - eendagsvliegen (Ephemeroptera), steenvliegen (Plecoptera) en schietmotten (Trichoptera).

Het boek geeft informatie over het verzamelen, bestuderen en vastleggen van deze insecten; ideeën voor onderzoek; het nut van riviervliegen; en de bedreigingen waarmee deze groepen worden geconfronteerd.

Inhoud

- I. Collecting, studying and recording riverflies
- II. The riverflies
- III. Conservation of riverflies

Macadam, G. 2025
Riverfly Handbook
Amateur Entomologists' Society, 135 pp.

[top](#)

Basisgids vliegen en muggen. Herkenning van de belangrijkste families van Europese Diptera

Verwacht in juni 2025.

Basisgids vliegen en muggen is de eerste gids in Europa waarin meer dan driehonderd soorten Diptera, van de 19.000 die in Europa bekend zijn, beschreven worden.

Het boek illustreert de buitengewone diversiteit van deze insectenorde. Deze inleiding tot de Diptera vat de essentiële kenmerken van deze insectengroep samen en schetst de belangrijkste aspecten van hun levenscyclus en hun rol in het milieu.

Elke soort gaat vergezeld van een foto waarmee je de soort kunt herkennen of kunt plaatsen in het geslacht of de familie waarin deze thuishoort. Een korte notitie specificiert de meest opvallende punten van zijn anatomie, biologie en verspreiding. De gids bevat tevens een geïllustreerde familiesleutel.

Richard, D. & P.-O. Maquart 2025
Basisgids vliegen en muggen
Noordboek Natuur, 320 pp.

[top](#)

Kijk op exoten 48

De nieuwe Kijk op Exoten is uit. In dit 48e nummer onder meer artikelen over de Pacifische klauwvlokreeft (*Erichthonius didymus*) en de uit Noord-Amerika afkomstige bosbesbronswesp (*Hemadas nubilipennis*).

Op de laatste pagina van de nieuwsbrief zie je hoe je je ook aan kunt melden.

Kijk op Exoten 48 is [hier](#) te downloaden.

[top](#)

Pesticiden in Tuinplanten

2025: zeer giftige insecticiden in "insectenvriendelijke" tuinplanten.

PAN-NL heeft 2 april 2025 in een steekproef vijftien tuinplanten uit een drietal tuincentra (Welkoop, Praxis en Intratuin) onderzocht op de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen. Het onderzoek heeft zich gericht op planten die voor insecten van nature aantrekkelijk zijn: lavendel, *Buddleja* (vlinderstruik), *Dianthus* (anjer), *Campanula* (klokjesbloem), *Erysimum* (muurbloem) en *Argyranthemum* (struikmargriet). Daarnaast is nog een hangpot met viooltjes op resten van bestrijdingsmiddelen (residuen) onderzocht.

In de 16 tuinplanten zijn 27 verschillende bestrijdingsmiddelen (werkzame stoffen) en 5 omzettingsproducten aangetroffen. Van de aangetroffen werkzame stoffen heeft 30% een insecticide werking, 70% een fungicide werking. Gemiddeld zijn in de insectenvriendelijke planten 4,6 verschillende stoffen gevonden met een gemiddeld gehalte van 4,03 milligram per kilogram vers gewicht (mg/kg).

Van de 16 onderzochte planten zijn 75% met insecticiden besmet en dus niet veilig voor insecten. Van de 27 gevonden stoffen zijn 8 werkzaam als insecticide, 7 pesticiden zijn Kandidaten voor Vervanging (KvV), 4 stoffen zijn geclassificeerd als PFAS-pesticide en 9 stoffen zijn door PAN Internationaal als zeer gevaarlijk beoordeelde pesticiden (HHP) beoordeeld. Dit betekent, dat ruim twee derde (70%) van de gevonden stoffen gevaarlijk zijn voor mens en /of natuur (insecten).

Het rapport is [hier](#) gratis te downloaden.

Pesticiden in Tuinplanten

2025: zeer giftige insecticiden in "insectenvriendelijke" tuinplanten

[top](#)

Eindelijk aandacht voor potwormen!

Potwormen (familie Enchytraeidae) zijn kleine verwanten van regenwormen. Net als deze houden ze van vochtige plekken, eten organisch materiaal en graven gangen in de grond. Hiermee dragen ze bij aan de doorluchting en vochthuishouding van de bodem.

Omdat ze veel fijnere gangen maken dan regenwormen is hun gegrave een belangrijke aanvulling op het grovere werk van deze krachtpatsers. In zure bodems ontbreken regenwormen en nemen potwormen hun ecologische rol zelfs helemaal over.

Tot voor kort stonden er slechts negen soorten potwormen op het Nederlands Soortenregister. Het doorspitten van enkele publicaties leidde tot een toevoeging van maar liefst 94 soorten. Hiermee krijgen deze kleine maar zeer belangrijke ecosysteem-ingenieurs eindelijk de plek die ze verdienen!

Bronnen:

Gunst, J.H. de 1965

Enchytraeidae of the Netherlands (Annelida; Oligochaeta)

[Beaufortia 13: 5-12](#)

Schouten, T., M. Rutgers, H. Keidel, R. de Goede & J. Creuwels 2024

Earthworms and potworms in Dutch soils from the National Biological Soil Monitoring project 1997-2014. Version 1.30

[National Institute for Public Health and the Environment \(RIVM\)](#)

Sinnige, C.A.M., W.L.M. Tamis & F. Klijn 1992

Indeling van bodemfauna in ecologische soortengroepen

[Universiteit Leiden](#)

Foto: David Tempelman.

[top](#)

Tropische mier in een tropische kas

In verwarmde kassen is het goed mieren observeren, en er zijn uit deze "biotoop" ongeveer vijftientig exotische soorten gemeld.

In 2019 werd de tropische geurmier *Linepithema angulatum* voor het eerst verzameld door Karen van Veen in een dierentuinkas. Tot op dit moment zijn er daar kolonies aanwezig.

De soort komt oorspronkelijk uit Midden- en Zuid-Amerika en werd in 2015 al in Noorwegen in Denemarken gemeld, ook in tropische kassen. De fauna van tropische kassen is met elkaar verbonden door met name de uitruil van planten en de verwachting is dan ook dat de tropische geurmier op meer plekken zal opduiken.

Bron:

Noordijk, J., 2025

De tropische geurmier *Linepithema angulatum* vestigt zich in een Nederlandse dierentuinkas (Hymenoptera: Formicidae)

Entomologische Berichten 85 (2): 73-74

Foto: Jittebug Photography.

[top](#)

Agenda t/m juni 2025		
2-4 mei	LoopkeverKaderKamp Amsterdamse Waterleidingduinen	NJN
3 mei	Wantsenexcursie Eindhoven	NJN
3 mei	Donkere waterjuffers van de Weerribben	Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie
3 mei	Molluskenexcursie Anselderbeek/Kerkrade	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
9 mei	Wantsenexcursie Melickerven, Meinweg	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
9-11 mei	Libellen Combi-Kamp Haaksbergerveen	NJN
10 mei	Voorjaarsexcursie Valkenswaard	Sektie Everts
12 mei	Werkavond mollusken determineren	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
23 mei	Wantsenexcursie Boshoverheide, Weert	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
23-25 mei	Nachtvlinderkamp Rijksweg 240, Heumen	NJN
24 mei	Verenigingsdag	Nederlandse Malacologische Vereniging
28 mei-1 juni	Hemka Roerdal	NJN Insectenwerkgroep
29 mei	Dipteraweekend Luxemburg	Nederlandse Entomologische Vereniging
31 mei	Molluskenexcursie Kempen-Broek, Stramproy	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
31 mei	Beginnerscursus libellen, Gorinchem	Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie
6-8 juni	179e Zomerbijeenkomst 2025 Vinkeveen â€ ¤ Veenvitaal	Nederlandse Entomologische Vereniging
6-8 juni	Nachtvlinderkamp Eindhoven	NJN
6-9 juni	Malacologisch Pinksterweekend in de Achterhoek	Nederlandse Malacologische Vereniging
10 juni	Molluskenexcursie Barbara's Weerd, Arcen	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg

10 juni	Werkavond mollusken determineren	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
13 juni	Wantsenexcursie Brunssummerheide	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
14 juni	Libellenexcursie per kano op de Dommel	Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie
14 juni	Sprinkhanenexcursie Eindhoven	NJN
21 juni	Extra excursie Noord-Hollandse duinen	Sektie Everts
21 juni	Verenigingsdag	Nederlandse Malacologische Vereniging
21 juni	Libellenexcursie Kuinderbos	Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie
27-29 juni	Gezamenlijke Excursie secties Ter Haar en Snellen	Nederlandse Entomologische Vereniging
27 juni	Wantsenexcursie Groote Heide Venlo	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
28 juni	Molluskenexcursie Groote Heide Venlo	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
31 mei-1 juni	Hommelweekend Vlaanderen	Natuurpunt / Aculea

[top](#)

Van de redactie

Dit het zesenzeventigste nummer van *Tentakel*, de digitale nieuwsbrief over ongewervelde dieren. Deze nieuwsbrief verschijnt onregelmatig naast het magazine *Insecten*.

In de nieuwsbrief is plaats voor allerlei korte berichten die het onderzoek aan ongewervelden in Nederland aangaan: berichten van het EIS-bureau, oproepen, bijzondere en fenologische waarnemingen, aankondiging van rapporten en boeken en een activiteitenagenda. Ook al uw bijdragen zijn welkom. U kunt deze sturen naar eis@naturalis.nl.

De nieuwsbrief is opgezet als Internetpagina (in HTML) en kan in de meest gangbare e-mailprogramma's worden gelezen. Met de berichtopmaak/e-mailindeling ingesteld op (originele) HTML ziet u behalve tekst ook plaatjes en kunt u via de blauwe links eenvoudig alleen dat nieuws er uit pikken dat u interesseert. Mocht u problemen hebben met het instellen van het HTML-formaat in uw e-mailprogramma schroom dan niet en neem gerust contact op. Oude afleveringen zijn beschikbaar op kenniscentruminsecten.nl/tentakel/.

Mocht u geen belangstelling (meer) hebben voor deze nieuwsbrief: een retour-mailtje naar [dit adres](#) is voldoende om uw e-mailadres te verwijderen van deze mailinglist. Aanmelden op dit adres is vanzelfsprekend ook mogelijk.

U kunt onze nieuwtjes volgen door u aan te melden via onze pagina op [Facebook](#).

Tentakel niet ontvangen: check voor heraanmelding of reactie eerst even de spambox.

Ed Colijn

[top](#)